

GENDEROVÉ ROZDÍLY ZNALOSTÍ ŽÁKŮ VE VYBRANÝCH OBLASTECH TECHNIKY

GENDER DIFFERENCES OF PUPILS' KNOWLEDGE IN SELECTED FIELDS OF TECHNOLOGY

Pavel DOSTÁL, Ostravská univerzita, Česká republika
Svatopluk SLOVÁK, Ostravská univerzita, Česká republika
Radim ŠTĚPÁNEK, Ostravská univerzita, Česká republika
Veronika ŠVRČINOVÁ, Ostravská univerzita, Česká republika

Způsob prezentace příspěvku: on-line prezentace

Východiska: Současným trendem ve vzdělávání je odstraňování genderových segregací a rozvíjení individuálních předpokladů žáků a žákyň bez svazování očekávání a pravidly vázanými na skutečnost, zda je člověk mužem či ženou. Stejně tak je tomu v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, který je v České republice kurikulárním dokumentem na státní úrovni. Také ve vzdělávací oblasti postihující široké spektrum pracovních činností a technologií Člověk a svět práce je uvedeno, citují: „vzdělávací obsah je realizován na 1. i 2. stupni vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu)“. Přesto sledujeme velké genderové rozdíly, například při volbě oboru střední školy. Dá se také předpokládat, že i v současnosti existují oblasti, v nichž jsou významné rozdíly mezi znalostmi žáků a žákyň. Touto problematikou se zabývala naše výzkumná sonda, která byla realizována jako součást projektu OP VVV Pregraduální vzdělávání v učitelských oborech na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity (registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_038/0006778).

Cíle: Cílem příspěvku je prezentovat výsledky výzkumné sondy zabývající se genderovými rozdíly v úrovni znalostí žáků druhého stupně základních škol v České republice v oblasti vybraných technicky orientovaných témat.

Metody: Hlavní metodou byl kvantitativní výzkum ex-post-facto. Výzkumný problém a hypotézy byly stanoveny na základě výsledků námi v minulosti realizovaných výzkumů a rešerše informačních zdrojů. Potřebná data byla získána především s využitím didaktických objektivně skórovatelných testů kognitivní úrovně, při jejichž zpracování jsme využili standardní matematicko-statistické postupy. Výběrovým souborem bylo přibližně 1000 žáků druhého stupně z deseti základních škol ze dvou krajů České republiky.

Výsledky: Na základě realizované výzkumné sondy je možné konstatovat, že statisticky významně vyšší úroveň znalostí byla u žáků druhého stupně základních škol identifikována v oblastech ručního náradí a energetiky. Statisticky významně vyšší úroveň znalostí žákyň stejného věku byla identifikována v oblasti výroby textilu.

Závěr: Přestože jsou ve školství odstraňovány genderové překážky bránící rozvoji předpokladů žáků a žákyň, a obsah vzdělávání se u chlapců a dívek většinou neliší, potvrdila naše výzkumná sonda, že jsou oblasti, v nichž existují významné genderové rozdíly znalostí. To je a do budoucna bude jednou z příčin genderových rozdílů ve volbě oboru střední školy a profesní orientace.

Literatura:

Částková, P., Dostál, J., Kropáč, J., & Janu, M. (2019). Tvůrčí technické činnosti a tvořivost žáků základní školy z pohledu genderu. *Journal of Technology and Information Education*. Roč. 11. Číslo 2. pp. 18–29. DOI 10.5507/jtie.2020.001.

Český statistický úřad (2019). *Zaostřeno na ženy a muže*. Praha.

Lepistö, J., & Lindfors, E. (2015). From Gender-segregated Subjects to Multi-material Craft: Craft Student Teachers' Views on the Future of the Craft Subject. *FormAkademisk - Forskningstidsskrift for Design Og Designdidaktikk*, 8(3). DOI: 10.7577/formakademisk.1313.

Shapiro, J. R., & Williams, A. M. (2016). The Role of Stereotype Threats in Undermining Girls' and Women's Performance and Interest in STEM Fields. *Sex Roles*, 66(3-4), 175-183. DOI: 10.1007/s11199-011-051-0.

Kontakt:

Ing. Pavel DOSTÁL, Ph.D.

Katedra technické a pracovní výchovy

Ostravská univerzita

Fráni Šrámka 3, 709 00 Ostrava – Mariánské Hory

Česká republika

E-mail: pavel.dostal@osu.cz